

Vzdělávací oblast :
Vyučovací předmět:

Člověk a příroda
Fyzika

Charakteristika předmětu

Vzdělávací obsah:

Základem vzdělávacího obsahu předmětu Fyzika je vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Fyzika pro 2. stupeň ze vzdělávací oblasti Člověk a příroda.

Časová dotace:

- 6. ročník – 1 hodina
- 7. ročník – 2 hodiny
- 8. ročník – 2 hodiny
- 9. ročník – 2 hodina

Organizace výuky:

Výuka je realizována formou vyučovací hodiny (45 minut týdně), probíhá převážně v odborné učebně, může být rovněž zařazeno formou dvouhodinového bloku (90 minut).

Cíl vyučovacího předmětu:

- směřuje k podpoře hledání a poznávání fyzikálních faktů a jejich vzájemných souvislostí
- vede k rozvíjení a upevňování dovedností objektivně pozorovat a měřit fyzikální vlastnosti a procesy
- vede k vytváření a ověřování hypotéz
- učí žáky zkoumat příčiny přírodních procesů, souvislosti a vztahy mezi nimi
- směřuje k osvojení základních fyzikálních pojmů a odborné terminologie
- podporuje vytváření otevřeného myšlení, kritického myšlení a logického uvažování

Formy a metody práce se užívají podle charakteru učiva a cílů vzdělávání:

- frontální výuka s demonstračními pomůckami

- skupinová práce (s využitím pomůcek, přístrojů a měřidel, pracovních listů, odborné literatury)
- samostatné pozorování
- krátkodobé projekty
- práce na PC v učebně informatiky

Řád učebny fyziky je součástí vybavení učebny, dodržování pravidel je pro každého žáka závazné.

Předmět fyzika úzce souvisí s ostatními předměty vzdělávací oblasti Člověk příroda:

- **chemie:** jaderné reakce, radioaktivita, skupenství a vlastnosti látek, atomy, atomové teorie
- **přírodopis:** světelná energie (fotosyntéza), optika (zrak), zvuk (sluch), přenos elektromagnetických signálů, srdce - kardiostimulátor
- **zeměpis:** magnetické póly Země, kompas, sluneční soustava

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj kompetencí žáků

(všichni vyučující při své práci využívají společné strategie –viz oddíl Charakteristika ŠVP kapitola 2 a tyto společné strategie dále konkrétně rozvíjejí pro předmět fyzika):

Kompetence k učení

Učitel vede žáky :

- **k vyhledávání, třídění a propojování informací**
- **k používání odborné terminologie**
- **k samostatnému měření, experimentování a porovnávání získaných informací**
- **k nalézání souvislostí mezi získanými daty**

Kompetence k řešení problémů

- **učitel zadává takové úkoly, při kterých se žáci učí využívat základní postupy badatelské práce, tj. nalezení problému, formulace, hledání a zvolení postupu jeho řešení, vyhodnocení získaných dat**

Kompetence komunikativní

- práce ve skupinách je založena na komunikaci mezi žáky, respektování názorů druhých, na diskusi
- učitel vede žáky k formulování svých myšlenek v písemné i mluvené formě

Kompetence sociální a personální

- využívání skupinového a inkluzivního vyučování vede žáky ke spolupráci při řešení problémů
- učitel navozuje situace vedoucí k posílení sebedůvěry žáků, pocitu zodpovědnosti
- učitel vede žáky k ochotě pomoci

Kompetence občanské

- učitel vede žáky k šetrnému využívání elektrické energie, k posuzování efektivity jednotlivých energetických zdrojů
- učitel podněcuje žáky k upřednostňování obnovitelných zdrojů ve svém budoucím životě
- (např. tepelná čerpadla jako vytápění novostaveb)

Kompetence pracovní

- učitel vede žáky k dodržování a upevňování bezpečného chování při práci s fyzikálními přístroji a zařízení

Průřezová témata

- rozvíjení kritického myšlení, navrhování způsobů řešení problémů, ochota pomoci a spolupracovat (VDO)
- rozvíjení dovedností a schopností (OSV)
- posuzování obnovitelných a neobnovitelných zdrojů energie, princip výroby elektrické energie, klady a zápory jaderné energetiky (EVO)
- komunikace a kooperace, kritické čtení (MEV)
- evropská a globální dimenze v efektivním využívání zdrojů energie v praxi, výroba a potřeba energie v globálním měřítku, udržitelný rozvoj (EGS)
- vzájemné respektování (MV)

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Fyzika

Tematický okruh STAVBA LÁTEK

Očekávané výstupy z RVP: žák

uveče konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí

Očekávaný výstup	Učivo	Poznámky	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> – umí rozeznat látky a tělesa – osvojí si charakteristiky pevných, kapalných a plyných látek i těles 	<ul style="list-style-type: none"> – tělesa a látky – vlastnosti pevných, kapalných a plyných látek (těles) 	6. ročník	<p>Tč – význam skupenských změn při výrobě (železa, svíčky, ledové plochy...)</p> <p>Tv – vlastnosti pevných látek a skupenské změny ve sportu (skok o tyči, lední hokej, sněžová děla...)</p>	
<ul style="list-style-type: none"> – dokáže popsat některé projevy vzájemného působení těles (chápe pojem síla) – pozná a popíše účinky gravitační síly a jejího pole 	<ul style="list-style-type: none"> – vzájemné silové působení těles – gravitační síla, gravitační pole – měření síly – siloměr 		<p>Z – tvar Země, práce s globusem</p> <p>Tv – využití gravitační síly a její překonávání (skok o tyči, vzpírání, vrhy, parašutismus...)</p> <p>Tč – prakticky umí ověřit svislý směr u staveb</p>	
<ul style="list-style-type: none"> – pochopí, že dělitelnost je všeobecná vlastnost látek, co je atom a molekula – popíše a popřípadě vymodeluje modely molekul – dokáže vymyslet a popsat pokus na neustálý neuspořádaný pohyb částic (umí uvést příklad) 	<ul style="list-style-type: none"> – částicová stavba pevných, kapalných a plyných látek – neustálý neuspořádaný pohyb částic 		<p>D – antičtí řečtí filozofové</p> <p>Př – mikroskopické pozorování struktur neviditelných prostým okem, osmóza, vzlínání vody v půdě</p>	

Tematický okruh **MAGNETICKÉ VLASTNOSTI LÁTEK**

Očekávané výstupy z RVP: žák:

využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet

Očekávaný výstup	Učivo	Poznámky	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> – orientuje se v základech magnetismu a magnetického pole – části magnetu a jejich vlastnosti, působení magnetů na různá tělesa i vzájemné působení magnetů, magnetické pole, magnetizace látky (jednoduché pokusy)magnetické vlastnosti Země 	<ul style="list-style-type: none"> – magnety přírodní a umělé, póly magnetu – magnetické pole, indukční čáry magnetického pole – magnetizace látky 	<p>6. ročník</p>	<p>M – měření úhlů Př – magnetovec, chování živočichů Z – naleziště železných rud, práce s mapou – určování světových stran, pochodové úhly D – starověké kultury, mořeplavectví (vynález kompasu) Tč – oddělování železného a neželezného šrotu, užití feritů v hračkách Ek – třídění domovního odpadu (elektromagnet)</p>	

Tématický okruh MĚŘENÍ FYZIKÁLNÍCH VELIČIN

Očekávané výstupy z RVP: žák:

změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa
předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty
využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů

Očekávaný výstup	Učivo	Poznámky	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> – osvojí si jednotky délky, prakticky užívá její násobky a díly – umí použít vhodně zvolená měřidla k měření délky těles – osvojí si pojmy jednotka, nejmenší dílek, odchylka měření, vypočítá aritmetický průměr z naměřených hodnot – předpoví, jak se změní délka tělesa při dané teplotě, demonstruje tento jev jednoduchým pokusem a jmenuje příklady z praxe, kde se tímto jevem setkává 	<ul style="list-style-type: none"> – měření délky, jednotky délky, délková měřidla – měření délky s různou přesností, opakované měření délky – délková roztažnost při zahřívání 	<p>6. ročník</p>	<p>M – geometrické útvary, jednotky délky, výpočet aritmetického průměru, zaokrouhlování</p> <p>Tč – základy kótování, odměřování rozměrů výrobků</p> <p>Př – rozměry živočichů, savci – srst (tloušťka, množství...)</p> <p>Z – rozměry Země, určování vzdáleností na mapě</p> <p>D – historické délkové jednotky (sáhy, kroky...)</p> <p>Tv – měření sportovních výkonů v atletice (běhy, skoky, hody)</p> <p>Rv – nákup zboží měřeného délkou</p> <p>Dom – rozvržení materiálu při šití</p>	

Očekávaný výstup	Učivo	Poznámky	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> – prakticky užívá různé jednotky objemu (i se vztahem k jednotkám měření objemu kapalin) – měří objem kapalných i pevných těles pomocí odměrného válce – předpoví, jak se změní objem tělesa při dané teplotě , demonstruje tento jev jednoduchým pokusem a jmenuje příklady z praxe, kde se tímto jevem setkává 	<ul style="list-style-type: none"> – jednotky objemu – měření objemu kapalin a pevného tělesa – objemová roztažnost při zahřívání 	6. ročník	<p>M – jednotky objemu Př – vitální kapacita plic D – historické objemové jednotky (vědro, máz, žejdlík...) Rv – nákup zboží měřeného objemem Dom – odměřování sypkých látek při přípravě pokrmů</p>	

Očekávaný výstup	Učivo	Poznámky	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> – převádí mezi sebou jednotky hmotnosti – orientuje se v základech měření hmotnosti – měří hmotnost tělesa pomocí digitálních vah 	<ul style="list-style-type: none"> – jednotky hmotnosti – porovnávání hmotnosti těles, měření hmotnosti pevných těles a kapalin 	6. ročník	<p>M – jednotky hmotnosti Př – hmotnosti živočichů Tv – význam hmotnosti ve sportu (vzpírání, box, dostihy...), měření hmotnosti ve sportu Z – hmotnost vesmírných těles (Slunce, Země, Měsíc...) Ch – odvažování jednotlivých složek Rv – nákup zboží měřeného hmotností Dom – odvažování potravin při přípravě pokrmů</p>	

Očekávaný výstup	Učivo	Poznámky	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> – na příkladech vysvětlí hustotu látek, umí ji vyhledat v tabulkách – vypočítá jednoduché příklady na výpočet hustoty tělesa a jeho hmotnosti, převede mezi sebou jednotky hustoty – využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, objemem a hmotností při řešení praktických problémů 	<ul style="list-style-type: none"> – jednotky hustoty – výpočet hustoty látky, výpočet hmotnosti tělesa 	6. ročník	<p>D – řecký filosof Archimédes</p> <p>Př – voda v lidském těle</p> <p>Z – hustota vody v jezerech, mořích a oceánech, Mrtvé moře</p> <p>Ch – měření hustoty kapalin hustoměrem</p>	

Očekávaný výstup	Učivo	Poznámky	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> – převádí mezi sebou jednotky času – orientuje se v základech měření času různými měřidly 	<ul style="list-style-type: none"> – jednotky času – měření času 	6. ročník	<p>M – stejné počítání v šedesátkové soustavě u času a úhlů</p> <p>D – způsoby měření času v historii, druhy kalendářů</p> <p>Z – časová pásma, rovnodennost, polární den, polární noc</p> <p>Př – souvislost reakční doby s pochody v organismech</p> <p>Tv – měření času ve sportu, reakční doba</p> <p>Ov – letní a zimní čas, vliv reakční doby na dopravní nehody</p>	

Očekávaný výstup	Učivo	Poznámky	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> – zná jednotku teploty, orientuje se v různých druzích teploměřů a jejich použití, určí rozdíl teplot – vysvětlí, na jakém principu funguje kapalinový, bimetalový teploměr – vysvětlí na jednoduchých příkladech změnu objemu různých těles při změně teploty 	<ul style="list-style-type: none"> – jednotky teploty, teploměr, měření teploty tělesa – změna objemu pevných, kapalných a plyných látek při zahřívání a ochlazování 	6. ročník	<p>Př – vliv extrémních teplot na zdraví, horečka, sterilizace teplotou, teploty různých živočichů</p> <p>Z – vegetační pásma</p> <p>Pč – souvislost polních prací a teploty</p> <p>Ov – oteplování Země, skleníkový efekt</p> <p>Hv – přeladování strunných nástrojů při přechodu z tepla do zimy a naopak</p>	

Tématický okruh POHYB TĚLESA

Očekávané výstupy z RVP: žák:

rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu

využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles

Očekávaný výstup	Učivo	Poznámky	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> – objasní klid a pohyb tělesa na konkrétních příkladech – rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu – určí druh pohybu – změří dráhu a čas pohybujícího se tělesa – vypočítá rychlost rovnoměrného pohybu (či průměrnou rychlost nerovnoměrného pohybu) z naměřené dráhy a času – orientuje se v jízdních řádech 	<ul style="list-style-type: none"> – klid a pohyb těles – rovnoměrný, nerovnoměrný – přímočarý, křivočarý – výpočet rychlosti, dráhy a času 	<p>7. ročník</p>	<p>M – úlohy o pohybu, grafy PÚ, NÚ</p> <p>Ov, Rv – jízdní řády</p> <p>Tv – atletické disciplíny (běh, vrhy ...)</p> <p>Z – planeta Země</p>	

Tématický okruh VZÁJEMNÉ PŮSOBENÍ TĚLES

Očekávané výstupy z RVP:žák:

změří velikost působící síly

určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici

<ul style="list-style-type: none"> – posoudí v konkrétní situaci, které dva objekty na sebe působí – uvede přibližnou charakteristiku hlavní jednotky síly (Newton) a její násobky – změří sílu siloměrem a zapíše výsledek – znázorní orientovanou úsečkou sílu o známé velikosti, směru a působišti – určí z orientované úsečky velikost působící síly – určí graficky i výpočtem výslednici dvou sil působících na těleso ve stejném či opačném směru – uvede vztah mezi gravitační silou a hmotností a používá ho při řešení problémů a úloh 	<ul style="list-style-type: none"> – měření síly – skládání sil (stejný směr, opačný směr, různoběžný směr) – rovnováha sil – gravitační pole a gravitační síla 	<p>7. ročník</p>	<p>Z - gravitační pole Země M – rýsování Ov, Rv – bezpečné chování v různých situacích Tv – vzpírání, gymnastika, boby D – historické osobnosti fyziky (I. Newton)</p>	
---	---	-------------------------	---	--

Tématický okruh POHYBOVÉ A DEFORMAČNÍ ÚČINKY SÍLY

Očekávané výstupy z RVP: žák:

využívá Newtonovy zákony pro objasňování či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích

aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů

Očekávaný výstup	Učivo	Poznámky	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> – objasní podstatu 1., 2. a 3. NPZ – využívá Newtonovy zákony pro objasňování či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích – aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů – určí rameno síly – používá vztah $M = F \cdot r$ a uvede hlavní jednotku momentu sil – vysvětlí rovnováhu sil na páce, na kladce – vysvětlí těžiště tělesa jako působíště gravitační síly působící na těleso – experimentálně určí těžiště tělesa – využívá poznatek o těžišti tělesa v praxi – demonstruje tlakovou sílu – uvede hlavní jednotku 	<ul style="list-style-type: none"> – Newtonovy zákony (první, druhý, třetí) – otáčivé účinky sil – těžiště tělesa – rovnováha na páce a pevné kladce – druhy pák a kladek – tlaková síla a tlak – třecí síla 	<p>7. ročník</p>	<p>Tč - přeprava břemen, práce s nástroji (různé druhy kleští, nůžek...)</p> <p>Do – příprava pokrmů, práce s nůžkami, jehlou</p> <p>Tv – lyžování, bruslení, cyklistika, atletika, gymnastika</p> <p>Ov, Rv – bezpečné chování v různých situacích</p> <p>D – historické osobnosti fyziky (B. Pascal)</p>	

Očekávaný výstup	Učivo	Poznámky	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
<p>tlaku a její násobky, vztah pro tlak</p> <ul style="list-style-type: none"> – umí vysvětlit pojem tření a chápe jeho význam pro praxi 				

Tématický okruh MECHANICKÉ VLASTNOSTI KAPALIN

Očekávané výstupy z RVP: žák:

využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v ní

Očekávaný výstup	Učivo	Poznámky	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> – objasní účinky vnější tlakové síly na hladinu kapaliny, zná znění Pascalova zákona, objasní a na jednoduchých příkladech demonstuje jeho užití v praxi – nakreslí jednoduché schéma hydraulického zařízení, vysvětlí je a popíše jeho užití v praxi – popíše, co je příčinou vzniku hydrostatického tlaku, umí jej v jednoduchých případech vypočítat, vysvětlí souvislost mezi hloubkou, hustotou kapaliny a p_h – zná znění Archimedova zákona, změří vztlakovou sílu působící na váleček ponořený ve vodě, vypočítá vztlakovou sílu pomocí vzorce, vysvětlí souvislost mezi vztlakovou silou a objemem tělesa a 	<ul style="list-style-type: none"> – Pascalův zákon – hydraulické zařízení – hydrostatický tlak – souvislost mezi hydrostatickým tlakem, hloubkou a hustotou kapaliny – Archimédův zákon – vztlaková síla – potápění, vznášení se a plování těles v klidných tekutinách – plování nestejnorodých těles 	<p>7. ročník</p>	<p>Př – sluch, krevní tlak Tv – plavání D – věda v antice a středověku (řecký filozof Archimédes, B. Pascal) Z – hydrosféra (hustota vody v jezerech, mořích, oceánech, Mrtvé moře) Ch – sloučeniny a směsi Do – příprava pokrmů</p>	

<p>hustotou kapaliny</p> <ul style="list-style-type: none"> – vysvětlí souvislost mezi hustotou stejnorodého tělesa, hustotou kapaliny, ve které je těleso ponořené a jeho chováním v této kapalině – za jakých podmínek se vznáší, plove, klesá				
---	--	--	--	--

Tematický okruh MECHANICKÉ VLASTNOSTI PLYNŮ

Očekávané výstupy z RVP:žák:

využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v ní

Očekávaný výstup	Učivo	Poznámky	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> – vysvětlí pojmy – atmosféra, atmosférický tlak, ozonová vrstva – popíše Torricelliho pokus jako princip měření atmosférického tlaku – vyjmenuje a popíše přístroje k měření atmosférického tlaku i tlaku uvnitř nádoby – aplikuje platnost Archimedova zákona v atmosférickém tlaku – dokáže vysvětlit význam těchto poznatků v praxi – balóny – rozliší pojmy přetlak, podtlak – měří atmosférický tlak dostupnými měřidly 	<ul style="list-style-type: none"> – atmosférický tlak – měření atmosférického tlaku, změny atmosférického tlaku – vztlková síla působící na těleso v atmosféře Země – tlak plynu v uzavřené nádobě - přetlak a podtlak – manometr 	<p>7. ročník</p>	<p>Z – atmosféra Země Tv, PŘ – tělesná zátěž ve „vysokohorském prostředí“ D – vynález balónů, vzducholodí, letadel Ch – chemické prvky (vodík, dusík,...) Do – příprava pokrmů ve vyšších nadmořských výškách</p>	

Tématický okruh SVĚTELNÉ JEVY

Očekávané výstupy z RVP: žák:

využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami

Očekávaný výstup	Učivo	Poznámky	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> - používá pojmy světelný zdroj, optické prostředí, šíření světla <ul style="list-style-type: none"> – zná hodnotu rychlosti světla ve vakuu – vysvětlí vznik stínu i polostínu – formuluje zákon odrazu světla , dokáže ho ověřit na pokusu – sleduje zobrazení tělesa rovinným zrcadlem a graficky ho znázorní – rozlišuje kulová zrcadla a popíše jejich použití v praxi. – na pokusu pozoruje lom světla, popíše jej na hranolu, dokáže jej znázornit graficky, tyto poznatky aplikuje na použití v přírodě – duha – sleduje tělesa zobrazená čočkami – rozlišuje čočky a popíše jejich užití v praxi 	<ul style="list-style-type: none"> – zdroje světla jeho šíření v různých optických prostředích – stín a jeho vznik – rychlost šíření světla – odraz a lom světla (zákon odrazu) – zobrazení předmětu rovinným a kulovými zrcadly – rozklad bílého světla optickým hranolem – čočky a jejich užití 	<p>7. ročník</p>	<p>M – přímá úměrnost, Vv – využití světla a stínu Z – měsíční fáze Tv – míčové hry (odraz míče) Př – lidské oko, lupa, mikroskop Ov, Rv – bezpečnost silničního provozu</p>	

Tematický okruh ENERGIE - JEJÍ PŘEMĚNY A PŘENOS

Očekávané výstupy z RVP: žák:

určí v jednoduchých případech práci vykonanou silou a z ní určí změnu energie tělesa

využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem

využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh

Očekávaný výstup	Učivo	Poznámky	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> – určí, kdy člověk nebo těleso koná práci na konkrétních příkladech – uvádí hl. jednotky práce, výkonu, energie – používá vztah pro výpočet mech. práce a výkonu při řešení úloh – objasní souvislost mezi konáním práce a pohybovou resp. polohovou energií tělesa – užívá vztah pro polohovou energii tělesa při řešení problému 	<ul style="list-style-type: none"> – mechanická práce a výkon – polohová a pohybová energie - jejich vzájemná přeměna 	8. ročník	<p>Tv – běhy, vrhy, skoky</p> <p>Ov, Rv – bezpečné chování v některých životních situacích</p> <p>Tč – práce se dřevem, s kovy a plasty</p> <p>D – vynálezy a vynálezci v novověku</p>	

Tematický okruh VNITŘNÍ ENERGIE TĚLESA

Očekávané výstupy z RVP:žák:

využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh určí v jednoduchých případech teplo přijaté či odevzdané tělesem

Očekávaný výstup	Učivo	Poznámky	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> – charakterizuje vnitřní energii tělesa jako celkovou polohovou a pohybovou energii částic – uvádí možnosti změny vnitřní energie na příkladech z praxe – charakterizuje teplo jako změnu vnitřní energie při tepelné výměně – osvojí si vzorec pro výpočet tepla a používá jej při řešení úloh – určí teplo přijaté nebo odevzdané tělesem podle příslušného vzorce – vyhledává hodnoty měrné tepelné kapacity v tabulkách – diskutuje o formách tep. výměny a uvádí příklady z praxe 	<ul style="list-style-type: none"> – vnitřní energie tělesa – změna vnitřní energie tělesa při konání práce, při tepelné výměně – teplo – měrná tepelná kapacita látky – zvětšení vnitřní energie při pohlcení tepelného záření 	<p>8. ročník</p>	<p>Tv – běhy, vrhy, skoky Do – příprava pokrmů Ov – způsoby oblékání v různých situacích Tč – řezání, vrtání , pilování, tvarování plastů Ch –</p>	

Tematický okruh ZMĚNY SKUPENSTVÍ LÁTEK

Očekávané výstupy z RVP: žák:

využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh určí v jednoduchých případech teplo přijaté či odevzdané tělesem

Očekávaný výstup	Učivo	Poznámky	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> – rozlišuje a charakterizuje základní skupenské přeměny látek, využívá znalosti při objasňování jevů v přírodě – charakterizuje skupenské teplo tání, hlavní faktory, na nichž závisí teplota varu kapaliny, nasycenost vzduchu vodní parou a objasňuje jevy spojené s kapalněním vodní páry ve vzduchu – vysvětlí a na modelech demonstuje funkce spalovacích motorů 	<ul style="list-style-type: none"> – tání a tuhnutí – vypařování a var – kapalnění – sublimace a desublimace – anomálie vody – spalovací motory 	<p>8. ročník</p>	<p>Tv – zimní sporty Rv, Do – ukládání potravin, příprava pokrmů a míchaných nápojů Ov – způsoby oblékání v různých situacích Př – ptáci – létání (stoupavé vzdušné proudy) Tč – chování materiálů při různých teplotních situacích Ch – Prv – člověk a technika</p>	

Tematický okruh ELEKTRICKÉ POLE

Očekávané výstupy z RVP: žák:

sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu

Očekávaný výstup	Učivo	Poznámky	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> – ověří existenci el. pole, charakterizuje el. sílu jako působení el. pole na těleso – spojuje elektrický náboj s existencí částic s kladným a záporným nábojem ve stavbě atomů – používá pojem elementární náboj 	<ul style="list-style-type: none"> – elektrický náboj a jeho jednotka – elektrická síla a elektrické pole – elektrometr 	<p>8. točníc</p>	<p>Ch – těkavé a hořlavé kapaliny Rv, Do – praní oblečení, úprava vzhledu (česání vlasů)</p>	

Tématický okruh ZÁKONY ELEKTRICKÉHO PROUDU V OBVODECH

Očekávané výstupy z RVP: žák:

roziší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí
roziší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností
využívá Ohmův zákon pro část obvodu při řešení praktických problémů

<ul style="list-style-type: none"> - rozliší stejnosměrný proud od střídavého <ul style="list-style-type: none"> – změní el. proud a napětí – uvede hl. jednotku el. napětí, proudu, odporu – rozdělí látky na vodiče a izolanty – sestavuje jednoduchý i rozvětvený el. obvod dle schématu (kreslí schéma el. obvodu) – charakterizuje el. proud jako usměrněný pohyb volných nabitých částic, objasní jeho podstatu u kovů, kapalin – objasní podstatu Ohmova zákona pro kovy a používá ho při výpočtech úloh a problémů – vypočítá el.odpor z naměřených hodnot I a U – objasní podstatu reostatu a používá ho k regulaci proudu – vypočítá výsledný odpor rezistorů spojených za sebou a vedle sebe – uvádí vztah pro výpočet el. energie a výkonu 	<ul style="list-style-type: none"> – elektrický obvod – el. vodiče a izolanty – zdroj napětí, spotřebič, schematické značky el. součástek – el. proud, napětí, odpor – Ohmův zákon – el. proud v kovech, kapalinách a plynech – reostat – el. energie, výkon 	<p>8. ročník</p>	<p>Tv – zimní sporty Rv, Do – úspory energie v domácnosti, příprava pokrmů Ov – první pomoc při úrazu el. proudem Tě – elektrotechnické obvody, řezání pěnového polystyrenu D – vědeckotechnická revoluce v 19. století</p>	
--	--	-------------------------	--	--

Tematický okruh ELEKTROMAGNETICKÉ JEVY

Očekávané výstupy z RVP: žák

využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní

Očekávaný výstup	Učivo	Poznámky	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> – uvede druhy mag. pólů cívky s proudem a načrtne průběh indukčních čar u cívky s proudem – popíše stejnorodé a nestejnorodé mag. pole – vysvětlí složení a funkci stejnosměrného elektromotoru – demonstruje elektromag. indukci a vysvětlí její podstatu 	<ul style="list-style-type: none"> – magnetická síla, elektromagnet – elmag. indukce 	<p>8. ročník</p>	<p>Z – určování světových stran Př – vliv elmg. pole na živé organismy Tč – elektrotechnické obvody, el. spotřebiče v domácnosti Do – příprava pokrmů Prv – člověk a technika</p>	

Tématický okruh STŘÍDAVÝ PROUD

Očekávané výstupy z RVP: žák:

- rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí
- využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní

Očekávaný výstup	Učivo	Poznámky	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> – demonstruje, popíše a vysvětlí elektromagnetickou indukci a její praktické využití – vznik střídavého proudu – dokáže vysvětlit a určit periodu a kmitočet střídavého proudu či napětí, vyznačí na uvedeném časovém průběhu střídavého proudu – měří velikost střídavého proudu a napětí – objasní stavbu a funkci transformátoru a využívá vztah pro výpočet poměru N a U v transformátoru – popíše rozvodnou síť 	<ul style="list-style-type: none"> – vznik střídavého proudu – efektivní hodnoty SS napětí a proudu – generátory elektrické energie – transformátor – elektromotory – výroba a přenos elektrické energie 	9. ročník	<p>Z – elektrorozvodné soustavy</p> <p>Tč – elektrotechnické obvody, el. spotřebiče v domácnosti</p>	

Tematický okruh ELEKTRICKÝ PROUD V KAPALINÁCH, PLYNECH, POLOVODIČÍCH

Očekávané výstupy z RVP: žák:

- rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností
- zapojí správně polovodičovou diodu

Očekávaný výstup	Učivo	Poznámky	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> – na základě pokusu popíše elektrolýzu, prokáže znalost pojmu elektroda, elektrolyt – popíše princip jiskrového elektrického výboje, elektrického oblouku a výboje ve zředěných plynech – popíše princip blesku a nebezpečí z toho plynoucí – rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností – Objasní podstatu PN přechodu, funkci polovodičové diody, zapojí ji v obou směrech – popíše základy činnosti dalších jednoduchých polovodičových součástek 	<ul style="list-style-type: none"> – vedení elektrického proudu kapalinami – akumulátory, elektrolýza – vedení elektrického proudu v plynech – výboje v plynu, blesk – vedení elektrického proudu v polovodičích – polovodič typu P a N – polovodičová dioda – svítidla, fotodioda, termistor, fotorezistor 	<p>9. ročník</p>	<p>Př – obsah kyselin v ovoci Ch – elektrolyt, elektrolýza Ch – křemík, další prvky periodické tabulky Tč – elektrotechnické obvody Ov – význam využití sluneční energie pro životní prostředí, ochrana životního prostředí</p>	

Tématický okruh **BEZPEČNÉ ZACHÁZENÍ S ELEKTRICKÝMI ZAŘÍZENÍMI**

Očekávaný výstup	Učivo	Poznámky	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> – ovládá základy (zásady) bezpečného zacházení s elektrickými spotřebiči – objasní význam značek na štítku elektrických přístrojů – popíše vznik zkratu a jeho nebezpečí – ovládá nejdůležitější bezpečnostní předpisy a zásady před úrazem elektrickým proudem – zná zásady první pomoci při úrazu elektrickým proudem – uvádí telefonní čísla důležitá pro pomoc při úrazu elektrickým proudem 	<ul style="list-style-type: none"> – elektrické spotřebiče v domácnosti – zkrat – ochrana před úrazem elektrickým proudem – první pomoc při úrazu elektrickým proudem 	9. ročník	<p>Tč – elektrotechnické obvody, elektrotechnické spotřebiče v domácnosti</p> <p>Ov – nebezpečí požáru při zkratu</p> <p>Rv – příprava pokrmů</p> <p>Př – první pomoc při úrazu elektrickým proudem</p>	

Tématický okruh **ELEKTROMAGNETICKÉ ZÁŘENÍ** ZPŮSOB ZAŘAZENÍ – JAKO ROZŠÍŘUJÍCÍ UČIVO

Očekávaný výstup	Učivo	Poznámky	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> – definuje vlnovou délku – objasní vztah vlnové délky a frekvence – popíše užití různých typů elektromagnetických vln v praxi – objasní způsoby pronikání elektromagnetických vln za překážky – popíše základní zdroje záření a jejich užití 	<ul style="list-style-type: none"> – elektromagnetická vlna – vlnová délka – pronikání elektromagnetických vln za překážky – přehled elektromagnetických vln – zdroje záření 	9. ročník	<p>Ov – rozhlas a televize, identifikace osob</p> <p>Rv – úspory energie v domácnosti</p> <p>Dom – příprava pokrmů</p> <p>M – přímá a nepřímá úměra</p> <p>Čj – slova cizího původu</p> <p>Z – orientace na mapě, GPS</p>	

Tématický okruh ATOMOVÁ A JADERNÁ FYZIKA

Očekávané výstupy z RVP: žák:

zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí

Očekávaný výstup	Učivo	Poznámky	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> – charakterizuje jadernou energii, radionuklidy a uvádí jejich rozdělení na přírodní a umělé – definuje jaderné záření – uvádí způsoby ochrany před jaderným zářením – charakterizuje štěpení jádra atomu jako jeho rozpad na více částí – uvede hlavní části jaderné elektrárny a vysvětlí řetězovou reakci – zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> – stavba a popis atomu – radioaktivita a její využití v praxi – radioaktivní přeměny. – jaderné reakce – jaderné štěpení a jaderná syntéza – užití jaderné energie 	<p>9. ročník</p>	<p>Ch – složení atomů, vznik iontů, náboj iontů, chemické vazby mezi atomy, protonové číslo, radioaktivita</p> <p>Př – geologické doby (určování stáří hornin), ozařování potravin, léčba nádorů</p> <p>Ov – ochrana životního prostředí, pochopení principu přístrojů užívaných člověkem</p> <p>Z – atomové elektrárny</p>	

Tématický okruh AKUSTIKA

Očekávané výstupy z RVP: žák:

- rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku
- posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí

Očekávaný výstup	Učivo	Poznámky	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> – charakterizuje zdroj zvuku jako chvějící se těleso vyvolávající rozruch – rozlišuje rychlosti zvuku v závislosti na prostředí a na teplotě prostředí, kde se zvuk šíří – definuje tón, výšku tónu – charakterizuje hlasitost zvuku a vyvodí závěry mezi hlasitostí, vzdáleností našeho ucha od zdroje a prostředím, v němž se zvuk šíří – vysvětlí hluk, odraz zvuku a objasní vznik ozvěny – navrhne, jak zmenšíme nadměrný hluk 	<ul style="list-style-type: none"> – zvuk, zdroje zvuku, rychlost šíření zvuku – ústrojí hlasové a sluchové – slyšitelnost, hlasitost – záznam zvuku a jeho reprodukce – ultrazvuk, infrazvuk 	<p>9. ročník</p>	<p>M – přímá úměrnost Ch – síla mezi atomy a molekulami Hv – tóny, ladička, hudební nástroje, tvary koncertních sálů, ozvěna Př – hlasivky, lidské ucho, netopýr, delfin, slon, velryba, frekvence křídel ptáků za letu ptáků Čj – fonetika Z – měření vzdáleností Ov – ochrana před nadměrným hlukem</p>	

TÉMATICKÝ OKRUH POČASÍ KOLEM NÁS

ZPŮSOB ZAŘAZENÍ – JAKO ROZŠÍŘUJÍCÍ UČIVO

Očekávaný výstup	Učivo	Poznámky	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> – popíše způsoby měření základních meteorologických veličin a přístroje k jejich měření – orientuje se na mapě s údaji o počasí – objasní příčiny vzniku „ozonové díry“ a skleníkového efektu 	<ul style="list-style-type: none"> – meteorologie – základní meteorologické jevy a jejich měření (vlhkost vzduchu, srážky, tlak vzduchu, teplota vzduchu) – problémy znečištění atmosféry 	9. ročník	Ov – ochrana životního prostředí Z – atmosféra, orientace na mapě Ch – sločeniny oxidů, freony Př – kůže	

TÉMATICKÝ OKRUH VESMÍR

Očekávané výstupy z RVP: žák:

- objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet
- odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností

Očekávaný výstup	Učivo	Poznámky	Mezipředmětové vztahy	Průřezová témata
<ul style="list-style-type: none"> – objasní souvislost jednotek užívaných v astronomii a na Zemi – popíše sluneční soustavu – uvede základní charakteristiku slunce, planet a jejich měsíců, komet a meteorů, naší galaxie, vybraných souhvězdí a hvězd – má základní orientaci na obloze – uvádí přístroje užívané při zkoumání Země a vesmíru 	<ul style="list-style-type: none"> – jednotky délky v astronomii – sluneční soustava – naše galaxie, souhvězdí a hvězdy – kosmonautika 	9. ročník	<p>M – přímá úměrnost</p> <p>Z – stavba a pohyby Země, orientace na mapě, kosmické sondy</p> <p>Ch – periodická soustava prvků</p> <p>D – antičtí bohové, přírodní filozofové, pohled církve na vznik sluneční soustavy, Tychu de Braha, Galileo Galilei, Mikoláš Kopernik</p> <p>Př – vznik minerálů na Zemi</p>	